



# Aalborgstuen

## Slemme folk i flotte omgivelser

Af historiefaglig medarbejder Andreas Lie Stokbro

En af de mest ikoniske genstande på Aalborg Historiske Museum er Aalborgstuen, hvor et smukt panelinteriør fra renæssancen vidner om storhed, magt og succes.

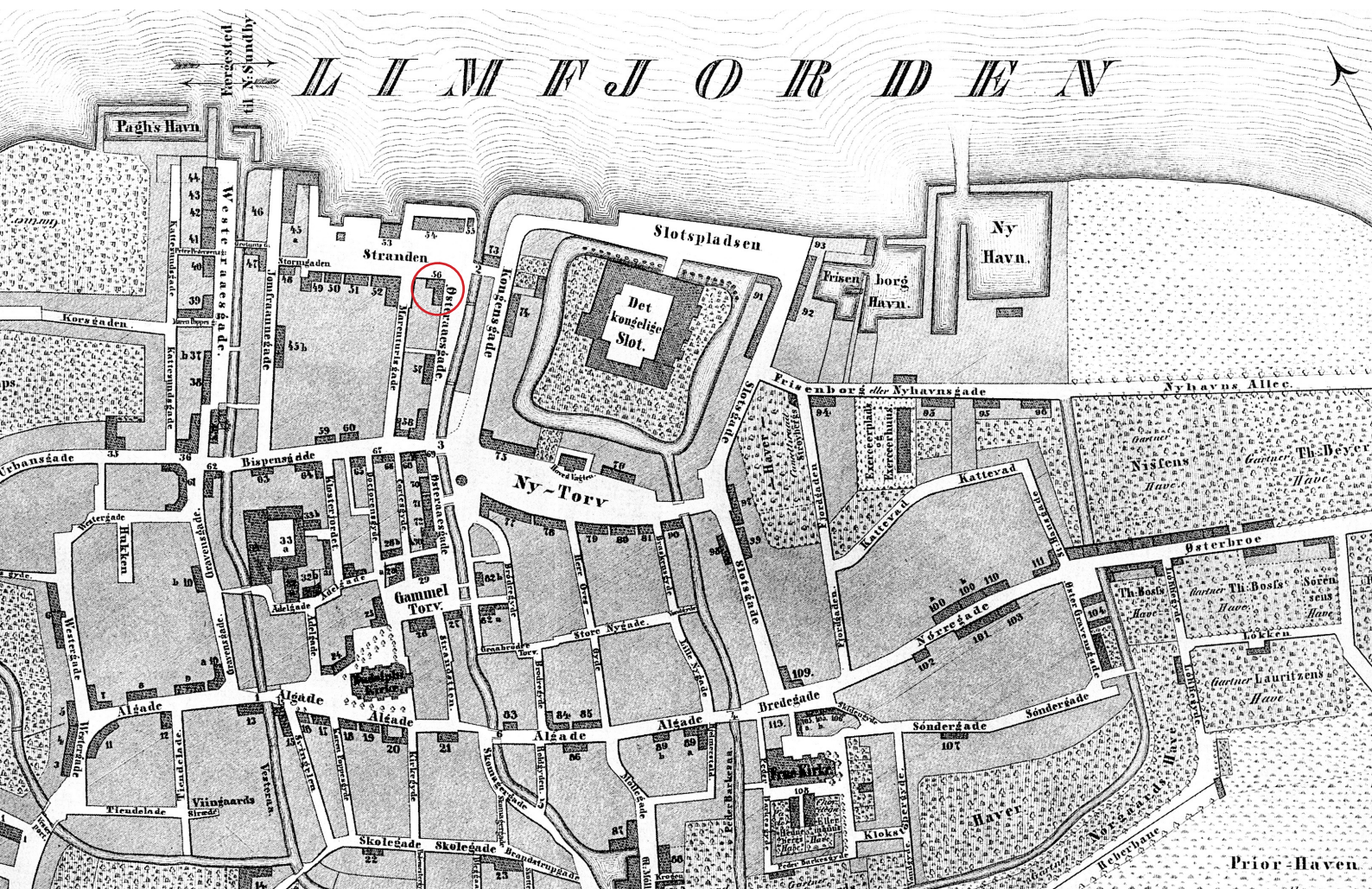
Men selvom man er rig og bor flot, betyder det ikke, at alt er fryd, fred og fordragelighed. For hvis væggene kunne tale, ville de fortælle historier om de folk, der har boet i de imponerende panelstuer – historier, som blandt andet byder på markante løgne, lånte fjer og en ægteskabelig krise, der var værre end de fleste.

## En imponerende købmandsgård

På hjørnet mellem Østerå og Ved Stranden boede man flot. Midt i Aalborg, lige ved Østerås udløb i Limfjorden, havde rådmand Niels Christensen og Maren Thøgersdatter i 1602 bygget en imponerende købmandsgård i tre etager. Stuen var til købmandsforretningen, første sal til beboelse, og øverst var der lagerplads.

Det var ikke kun udefra, at gården var et imponerende syn. Stuerne på første sal blev dekoreret med smukke egetræspaneler og udskårne lofter, der både skulle imponere husets gæster og behage Vorherre. Træet blev detaljeret udsmykket med fromme bibelciter, religiøse figurer og utallige krummelurer, og det er let at forestille sig, hvordan besøgende har ranket ryggen, når de trådte ind i stuerne. Panelerne signalerede velstand, magt og styr på tingene, og kom man i stuerne hos købmand Niels Christensen, har man ikke været i tvivl om, at man skulle møde en meget vigtig mand.

Udsnit af kort over Aalborgs midtby fra 1847. Den røde cirkel viser placeringen af Niels Christensen og Maren Thøgersdatters gård. Kort: G.A. Fjorbach.



## Løgn og forhandlingstaktik

Desværre for parret var det ikke længe, de fik lov at nyde det nye hjem. Allerede i 1609 døde Niels Christensen, og derefter begyndte en lang række ejerskift. I 1620 blev gården overtaget af Lars Hansen Skriver, der to år senere blev borgmester i Aalborg.

Skriver var tydeligvis imponeret over gårdens interiør. Således slettede han omhyggeligt alle spor, der pegede på, at gården var bygget af Christensen og Thøgersdatter, og i stedet installerede han flere steder sine egne initialer, sit eget bomærke og årstallet 1620. Eftertiden skulle vide, at den prægtige hjørneejendom med de flotte panelstuer var rejst af borgmesteren, og så betød det tilsyneladende ikke noget, at det rent faktisk var løgn, og at der var tale om historieforfalskning.



Hjørnet mellem Østerå og Ved Stranden var derfor et sted, som var prestigefyldt at bo. Tæt på alt og med en historie præget af byens betydningsfulde pinger. Omgivelserne udstrålede vigtighed, og i en tid, hvor grænserne mellem det offentlige og private var mindre klare end i dag, var det en klar fordel, når der for eksempel skulle indgås forretningsaftaler. Ganske vist havde købmandsbutikken sin egen afdeling i gadeplan, men skulle en vigtig aftale på plads, var det almindelig praksis i datidens købmandsgårde, at den blev indgået i privaten. Her kunne de imponerende rammer give en forhandlingsmæssig fordel: Du befinder dig hos en velhavende købmand med selvtillid og sans for detaljen, og vil du handle med ham, bliver det dyrt.

## Hanrej med herregård

Der er ikke mange historier tilbage om de forskellige ejere, der i tidens løb har boet på gården. Men en paradoks tendens er til stede, når man studerer de beretninger, der trods alt har overlevet

Et "1620" på døren mellem panelstuerne viser, hvordan Lars Hansen Skriver forsøgte at tage æren for opførelsen af hjørneejendommen. Pladen med årstallet er slebet tyndt i den ene ende, og det er tydeligt, at de to sidste cifre er ændret. Foto: Lars Horn.



Er man småkynisk anlagt, vil man nok mene, at mandens problemer i virkeligheden løste sig selv. Han fik både fred og alle de penge, som konen havde tænkt sig at bruge på sine elskere, men noget stort eftermæle blev det næppe til. Hverken selvmordsforsøg eller henrejsstatus avlede megen af samtidens respekt, men måske levede han fint med det på sin nye herregård.

## Misundelse og sladder

Inde i de smukke panelstuer har livet altså ikke nødvendigvis været lige så glamourøst, som man gerne ville give et indtryk af. Aalborg-Postens historie er god, men ganske udokumenteret, og det mest interessante er måske i virkeligheden, at det netop var sådan en letbenet omgang sladder, som avisen valgte som udgangspunktet for sin artikel om gårdens 250 år lange historie.

"Du skal ikke tro, du er noget" har helt sikkert været et mantra længe før Janteloven, og man har altid frydet sig, når det gik velhaverne dårligt. Ligesom vi i dag svælger i sladder om de rige og kendtes eskapader, havde man også dengang et ønske om at forhåne borgerskabet.

For det kan ikke benægtes, at de, der havde mulighed for at flytte ind på hjørnet mellem Østerå og Ved Stranden, var succesfulde folk. De var dygtige købmænd eller magtfulde politikere, der havde været i stand til at sikre sig en indkomst, der muliggjorde en tilværelse på en af byens mest prominente adresser.

Alligevel er det de brodne kar, som eftertiden har husket. Løgneren Lars Hansen Skriver og det unavngivne ægtepars skæbne står tilbage (endda på trods af, at manden faktisk blev fremhævet som en dygtig købmand), og væk er fortællingerne om alle de ordentlige og dygtige folk, der med garanti også har beboet ejendommen. Dygtighed, dagligdag og flid er glemt, mens skandalerne huskes.

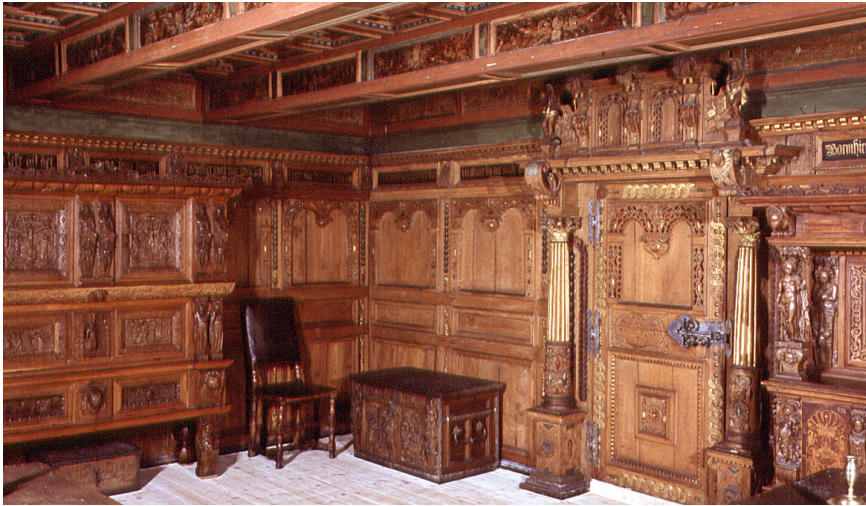
## Med hvad med panelerne?

I 1866 blev Niels Christensen og Maren Thøgersdatters gamle gård revet ned. Ejendommens sidste ejer, Aalborg Haandværkerforening, ønskede at bygge nyt, og så måtte gården fjernes. Men panelstuerne blev reddet, og efter et længere tovtrækkeri kom de på museum. I dag kan de såkaldte Aalborgstuer fra købmandsgården ses på Nationalmuseet og ikke mindst på Aalborg Historiske Museum, hvor en stort set komplet stue har været udstillet siden skærtorsdag år 1900.

Når man i dag besøger stuen på Aalborg Historiske Museum, er det let at blive imponeret over både udførelsen og detaljerigdommen på panelerne. Man forestiller sig let, hvordan utallige museumsgæster i årenes løb har drømt sig til den rigdom og hæder, som panelerne umiddelbart repræsenterer.



Gennem tiden har vidt forskellige udgivelser heddet "Aalborg-Posten". For eksempel har både et illegalt blad under besættelsen og Aalborg Døveforenings medlemsblad båret titlen. I 1867 var der dog tale om en avis, der blev udgivet sammen med Nordjyllands Folkeblad. Foto: Nordjyske Museer.



Mange af panelerne fra Niels Christensens gård befinder sig i dag på Aalborg Historisk Museum. Her kan man beundre det imponerende træskærerarbejde, mens man får en fornemmelse af, hvordan det har været at besøge købmandsgården på hjørnet mellem Østerå og Ved Stranden. Foto: Jan Slot-Carlsen.

Og vist er panelerne på Aalborg Historiske Museum smukke, imponerende og interessante, men måske viser de især, hvad de folk, der boede på hjørnet mellem Østerå og Ved Stranden, tænkte om sig selv.

For som historien om ægteparret viser, betyder rigdom ikke lykke. Og som historien om Lars Hansen Skriver viser, opfører man sig ikke som en engel, bare fordi man er omgivet af bibelciter. Og endelig, som Aalborg-Postens artikel viser, bliver man ikke nødvendigvis beundret, bare fordi man har haft en tyk tegnebog.

## Aalborgstuen på Aalborg Historiske Museum

Stuen har oprindeligt udgjort værelset i det nordøstlige hjørne af Niels Christensen og Maren Thøgersdatters gård, der i 1602 blev bygget på hjørnet mellem Østerå og Ved Stranden i Aalborg.

Efter gården i 1866 blev revet ned, blev panelerne flyttet til bestyrelseslokalet for Aalborg Haandværkerforening, der byggede sin nye ejendom på grunden – en ejendom, der står endnu. Her skulle panelerne udgøre "et smukt værelse for bestyrelsen eller for damerne".

Panelerne blev flyttet til Aalborg Historiske Museum i 1897, men Aalborgstuen åbnede først for publikum skærtorsdag

år 1900. Blandt andet skulle flere panelstykker repareres, ligesom enkelte stykker helt manglede og måtte genskabes.

Aalborgstuens vægge er beklædt med 14 høje panelfag, der i toppen har et forløbende bibelcitat fra Davids Salme nr. 105. Dertil kommer 12 korte fag, der er placeret under vinduerne. Alle panelstykker er rigt udsmykket med mønstre, figurer og krummelurer, der ofte er malet i stærke farver.

Loftet består af malede bjælker og kasser, der er placeret i et sirligt mønster og blandt andet pyntet med udskårne, guldbemaledede kogler.